

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 921/2021
12.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Иване Рађеновић, Татјане Матковић Стефановић и Бранка Станића, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Ивица Костић, адвокат из ..., против тужене „ХЕБА“ а.д. Бујановац, коју заступа Драган Антић, адвокат из ..., ради исплате разлике зараде, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3392/2019 од 21.01.2021. године, у седници одржаној 12.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3392/2019 од 21.01.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 3392/2019 од 21.01.2021. године и пресуда Основног суда у Бујановцу П1 231/17 од 08.07.2019. године, исправљена решењем истог суда П1 231/17 од 30.07.2019. године, тако што се **ОДБИЈАЈУ** као неосновани, тужбени захтеви тужилаца којим су тражили исплату разлике од исплаћене до припадајуће зараде за период од 23.08.2014. године до дана престанка радног односа за сваког од тужилаца (мај 2015. године) у месечним износима и са законском затезном каматом од доспећа до исплате, све ближе означено у изреци првостепене пресуде, као и захтев тужилаца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженом накнаде трошкове целог поступка у износу од 178.960,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бујановцу П1 231/17 од 08.07.2019. године, која је исправљена решењем истог суда, под истим бројем од 30.07.2019. године, ставовима од првог до трећег изреке, обавезана је тужена да тужиоцима на име разлике од исплаћене до припадајуће зараде сходно коефицијенту сложености послова за период од 23.08.2014. године до дана престанка радног односа исплати месечне износе са законском затезном каматом од доспећа до исплате, све ближе означено као у тим

ставовима изреке. Ставом четвртим изреке, тужена је обавезана да тужиоцима накнади трошкове поступка од 222.184,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 3392/2019 од 21.01.2021. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена исправљена првостепена пресуда пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила посебну ревизију због погрешне примене материјалног права, на основу члана 404. ЗПП, због потребе уједначавања судске праксе.

Тужиоци су поднели одговор на ревизију са предлогом да се ревизија тужене одбије.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама Апелационог суда у Нишу, на које се ревидент позива, Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20) да се ревизија тужене сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу код тужене и то тужилац АА на радном месту ... до 11.06.2015. године, тужилац ББ на пословима ... до 08.05.2015. године, а ВВ на пословима ... до 31.05.2015. године, када им је радни однос престао на основу решења о отказу уговора о раду услед технолошких и организационих промена. Тужиоци су закључили Анексе уговора о раду (07.11.2012. и 26.11.2012. године) којима је у члану 8. уговорено да запослени остварује право на основну зараду за стандардни учинак и пуно радно време, а висина основне зараде запосленог утврђена је за сваког од тужилаца у нето износу по радном часу, без пореза и доприноса. Тужиоцима је основна зарада за новембар месец 2012. године па до престанка радног односа исплаћивана у складу са одредбама члана 8. Анекса уговора о раду, чија је ништавост утврђена у судском поступку, будући да су супротне Закону о раду и одредбама Посебног колективног уговора за делатност пољопривреде, прехранбене, дуванске индустрије и водопривреде Србије („Службени гласник РС“ број 11/11, 14/11, 50/11). Како је утврђена ништавост ове одредбе тужиоци су захтевали исплату разлике зараде у висини утврђеној усаглашеним налазом и мишљењем вештака економско финансијске струке од 24.04.2019. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да у ситуацији када је утврђена ништавост одредбе члана 8 анекса уговора о раду, којом је запосленима признато мање права од права признатог Посебним колективним уговором за делатност пољопривреде, прехранбене, дуванске индустрије и водопривреде Србије („Службени гласник РС“ број 11/11, 14/11, 50/11), а која се

односи на висину зараде, припада им разлика у заради од исплаћене до припадајуће зараде применом коефицијената сложености послова који им је признат до тренутка закључења наведених анекса уговора о раду, а према Колективном уговору туженог од 20.07.2009. године.

Основано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 104. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14), прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а члан 105. став 1. прописује да се зарада из члана 104. став 1. састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса пословном успеху послодавца (награде, бонуси и слично) и других примања по основу радног односа, док је ставом 2. тог члана прописано да се под зарадом у смислу става 1. сматра зарада, која садржи порез и доприносе који се плаћају из зараде. Чланом 106. истог Закона прописано је да се зарада за обављени рад и време проведено на раду састоји од основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде.

Према члану 8. став 1. наведеног Закона прописано је да Колективни уговор, Правилник у раду (у даљем тексту општи акт) и уговор о раду не могу да садрже одредбе којима се запосленом дају мања права и утврђују неповољнији услови рада, од права и услова утврђених законом. Чланом 9. наведеног закона, прописано је да ако општи акти и поједине његове одредбе утврђују неповољније услове рада од услова утврђених законом, примењују се одредбе закона као и да су ништаве поједине одредбе уговора о раду којима су утврђени неповољнији услови рада од услова утврђених законом и општим актом, односно које се заснивају на нетачном обавештењу од стране послодавца о појединим правима, обавезама и одговорностима запосленог.

Посебни колективни уговор за делатност пољопривреде, прехранбене, дуванске индустрије и водопривреде Србије („Службени гласник РС“, бр.11/11, 14/11, 50/11) је био у примени од 02.03.2011. године до 02.03.2014. године.

Заснивајући своју одлуку на напред наведеним одредбама материјалног права, нижестепени судови стају на становиште да се актима ниже правне снаге, запосленом не могу утврдити мања права у погледу висине зараде од права прописаних актом више правне снаге, са којих разлога усвајају тужбене захтеве тужилаца, налазећи да због неусклађености одредаба Колективног уговора туженог од 15.10.2012. године на основу кога су закључени анекси уговора о раду са ништавом одредбом члана 8. тужиоци имају право на зараду у складу са претходним Колективним уговором туженог из 2009. године.

Међутим, нижестепени судови занемарују чињеницу да је Посебни колективни уговор за делатност пољопривреде, прехранбене, дуванске индустрије и водопривреде Србије („Службени гласник РС“, бр.11/11, 14/11, 50/11) био у примени до 02.03.2014. године, а да се тужбени захтев тужилаца односи на период почев од августа 2014. године до маја 2015. године, дакле на период након престанка примене наведеног ПКУ на који се позивају. Осим тога, Колективни уговор туженог од 20.07.2009. године

важио је до дана закључења новог Колективног уговора туженог од 15.10.2012. године на основу кога су закључени анекси уговора о раду и исплаћиване зараде.

Обавеза је послодавца да одредбе свог општег акта усагласи са гранским Колективним уговором који га обавезује, само за време важења истог, па тужени послодавац није био у обавези да своје опште акте усклађује са одредбама ПКУ и након престанка његове примене. Зато нема основа за исплату разлике у заради тужиоцима, због неусклађености одредаба Колективног уговора туженог од 15.10.2012. године, са одредбама Посебног колективног уговора за делатност пољопривреде, прехрамбене, дуванске индустрије и водопривреде Србије („Службени гласник РС“, бр.11/11, 14/11, 50/11) и за период након престанка његове примене.

Тужени је успео у поступку по ревизији па му на основу чланова 153. став 1, 154, 163. став 2. и 165. став 2. ЗПП припадају трошкови целог поступка према оствареном успеху у спору. Висина је одмерена на име тражених трошкова за састав одговора на тужбу од стране адвоката у износу од 6.000,00 динара, за заступање на четири одржана рочишта по 7.500,00 динара и седам неодржаних рочишта по 4.500,00 динара, као за састав ревизије 12.000,00 динара према Адвокатској тарифи важећој у време пресуђења. Трошкови су признати и на име предујма за вештачење 9.000,00 динара, као и за судске таксе за ревизију 36.184,00 динара и ревизијску одлуку 54.276,00 динара према важећој Таксеној тарифи.

Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић